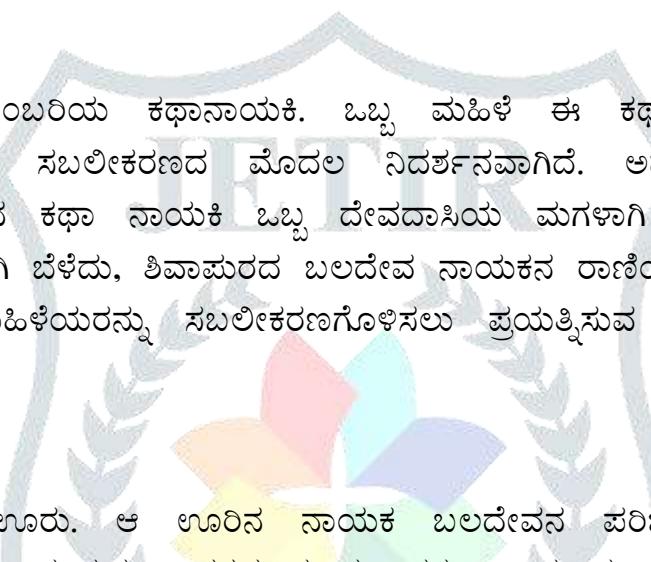

ಚಂದ್ರಶೇಖರ ಕಂಬಾರ ಅವರ ಚಾಂದಬೀ ಸರಕಾರ ಕಾದಂಬರಿಯಲ್ಲಿ ಮಹಿಳಾ ಸಬಲೀಕರಣ.

ಆಧುನಿಕ ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯದ ಪ್ರಮುಖ ಪ್ರತಿಭಾವಂತ ಸೃಜನಶೀಲ ಲೇಖಕರಾದ ಚಂದ್ರಶೇಖರ ಕಂಬಾರರು ರಚಿಸಿದ ಚಾಂದಬೀ ಸರಕಾರ ಎಂಬ ಈ ಕಾದಂಬರಿ ಮಹಿಳಾ ಸಬಲೀಕರಣವನ್ನು ಸಾರುತ್ತದೆ. ಮಹಿಳೆಯರಲ್ಲಿ ಬೌದ್ಧಿಕ ಬಲವನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿಸುವುದಕ್ಕೆ ಮಹಿಳಾ ಶಿಕ್ಷಣಕ್ಕೆ ಈ ಕಾದಂಬರಿ ಹೆಚ್ಚಿನ ಆದ್ಯತೆಯನ್ನು ನಿಡುತ್ತದೆ. ಕಂಬಾರರ ಸಾಹಿತ್ಯಕ್ಕೆ ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ಜನಪದ ಕಥೆಯೊಂದು ಮೂಲ ಪ್ರೇರಣೆಯಾಗಿರುತ್ತದೆ. ಆ ಮೂಲಕ ಆಧುನಿಕ ಬದುಕನ್ನು ಅವರು ಒತ್ತಿಸುತ್ತಾರೆ. ಈ ಕಾದಂಬರಿಯಲ್ಲಿಯೂ ಸಂಪಿಗೆ ಮರದ ಮರಾಟ ಕಥೆ ಹಾಗೂ ಜನಪದ ಕಲಾವಿದೆಯ ಕಥೆಯ ಮೂಲಕ ಆಧುನಿಕ ಬದುಕನ್ನು ಶೋಧಿಸುತ್ತಾರೆ.

ಚಾಂದಬೀ ಈ ಕಾದಂಬರಿಯ ಕಥಾನಾಯಕಿ. ಒಬ್ಬ ಮಹಿಳೆ ಈ ಕಥೆಯ ಕೆಂದ್ರ ಪ್ರಜ್ಞಾಯಾಗಿದ್ದು, ಕಾದಂಬರಿಯಲ್ಲಿನ ಮಹಿಳಾ ಸಬಲೀಕರಣದ ಮೊದಲ ನಿರ್ದರ್ಶನವಾಗಿದೆ. ಅವಳ ಸುತ್ತಲೇ ಇಲ್ಲಿನ ಕಥೆ ಅನಾವರಣಗೊಂಡಿದೆ. ಇಲ್ಲಿನ ಕಥಾ ನಾಯಕಿ ಒಬ್ಬ ದೇವದಾಸಿಯ ಮಗಳಾಗಿ ಹುಟ್ಟಿ, ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣ ಪಾರಿಜಾತ ಬಯಲಾಟದ ಕಲಾವಿದೆಯಾಗಿ ಬೆಳೆದು, ಶಿವಾಪುರದ ಬಲದೇವ ನಾಯಕನ ರಾಣಿಯಾಗಿ ಹಳ್ಳಿಯಲ್ಲಿ ಹೆಣ್ಣುಮಕ್ಕಳ ಶಾಲೆಯನ್ನು ಆರಂಭಿಸಿ ಮಹಿಳೆಯರನ್ನು ಸಬಲೀಕರಣಗೊಳಿಸಲು ಪ್ರಯತ್ನಿಸುವ ಕಥೆಯನ್ನು ಈ ಕಾದಂಬರಿ ಒಳಗೊಂಡಿದೆ.

ಶಿವಾಪುರ ಎಂಬ ಉಂಗಡಿ. ಆ ಉಂಗಡಿನ ನಾಯಕ ಬಲದೇವನ ಪರಿಚಯದೊಂದಿಗೆ ಇಲ್ಲಿನ ಕಥೆ ಆರಂಭವಾಗುತ್ತದೆ. ಶಿವಾಪುರ ಎನ್ನುವುದು ಭಾರತದ ಯಾವುದಾದರೂ ಒಂದು ಹಳ್ಳಿಯ ಸಂಕೇತವಾಗಿದ್ದು, ಭಾರತದ ನಕಾಶೆಯಲ್ಲಿ ಹುಡುಕಿದರೂ ಸಿಗಲಾರದ ಕಂಬಾರರ ಕಲ್ಪನೆಯ ಉಂಗಡಿ. ಬಲದೇವ ನಾಯಕನ ಹೆಂಡತಿ ಕಾವೇರಮ್ಮೆ ಬಹಳ ವರ್ಷಗಳ ನಂತರ ಗಂಡು ಮಗುವಿಗೆ ಜನ್ಮ ನೀಡಿ, ಆ ಮಗುವಿಗೆ ಕೃಷ್ಣ ಎಂದು ನಾಮಕರಣ ಮಾಡಿ ಸಾಯುತ್ತಾಳೆ. ಕಾವೇರಮ್ಮೆ ತಂಡೆ ಅಯ್ಯಾ ಸರಕಾರನು ತನ್ನ ಎರಡನೆಯ ಮಗಳು ಸೀತಾಲಕ್ಷ್ಮಿಯನ್ನು ಮದುವೆಯಾಗುವಂತೆ ಹೇಳಿದಾಗ ಬಲದೇವ ನಾಯಕ ಅದನ್ನು ನಿರಾಕರಿಸುವನು. ಮುಂದೆ ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣ ಪಾರಿಜಾತ ಬಯಲಾಟ ಕಲಾವಿದೆಯಾದ ಚಾಂದಬೀಯ ಕಲೆಗೆ ಮನಸೋತು ಅವಳ ಹೋಷಕರಾದ ದೇಶಪಾಂಡ ದಂಪತ್ತಿಗಳ ಆಶೀರ್ವಾದದೊಂದಿಗೆ ಅವಳನ್ನು ಮದುವೆಯಾಗುತ್ತಾನೆ. ಆವಾಗ ಅಯ್ಯಾ ಸರಕಾರನಿಗೆ ಈ ಬಲದೇವ ನಾಯಕ ತನ್ನ ಎರಡನೆಯ ಮಗಳನ್ನು ಮದುವೆಯಾಗದೆ ಈ ನಾಚವಾಲಿಯನ್ನು ಮದುವೆಯಾದನಲ್ಲಾ ಎಂದು ಆತನ ಮೇಲೆ ದ್ವೇಷ ಭಾವನೆ ಹುಟ್ಟಿಕೊಳ್ಳುತ್ತದೆ. ಆ ಮೂಲಕ ಅಯ್ಯಾ ಸರಕಾರನು ಬಲದೇವ ನಾಯಕನಿಗೆ ಮತ್ತು ಆತನ ಕುಟುಂಬಕ್ಕೆ ಕೆಡನ್ನು ಬಯಸುತ್ತಾನೆ.

ಚಾಂದಬೀಯ ಮೂಲ ಹೆಸರು ಶೀಲವಂತಿ. ಇವಳು ದೇವದಾಸಿ ನಿಂಬೆವ್ವನ ಮಗಳು. ಇವಳು ಗುರುದ್ವಾಣೆಯ ರೂಪದಲ್ಲಿ ಆಗಾಖಾನ್ ನನ್ನು ಮದುವೆಯಾಗಿ ಚಾಂದಬೀಯಾಗುತ್ತಾಳೆ. ಅಲ್ಲಿ ಆಗಾಖಾನ್ ನ ಮೊದಲ ಹೆಂಡತಿಯ ಕುತಂತ್ರದಿಂದ ಇವಳ ಗರ್ಭಪಾತವಾಗುತ್ತದೆ. ಇದಕ್ಕೆ ಬೇಸತ್ತು ಚಾಂದಬೀ ಆಗಾಖಾನ್ ಮನೆ ತೋರೆದು ತನ್ನನ್ನು ಮಗಳಂತೆ ಕಾಣುವ ದೇಶಪಾಂಡ ದಂಪತ್ತಿಗಳ ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಇರುವಳು. ಒಬ್ಬ ಕಲಾವಿದೆಯಾಗಿ ಖ್ಯಾತಿಯನ್ನು ಪಡೆಯುವಳು. ಮುಂದೆ ಬಲದೇವ ನಾಯಕನನ್ನು ಮದುವೆಯಾಗಿ ಶಿವಾಪುರದವರಿಗೆ ಚಾಂದಬೀ ಸರಕಾರ ಆಗುವಳು. ಬಲದೇವ ನಾಯಕನ ಮೊದಲ ಹೆಂಡತಿಯ ಮಗ ಕೃಷ್ಣನನ್ನೆ ತನ್ನ ಮಗನೆಂದು ಸ್ವಿಕರಿಸಿ ಮಾತೃಹೃದಯತೆಯನ್ನು ಮೇರೆಯುವಳು. ಹಳ್ಳಿಯ ಬಡವರಿಗೆ ಬೆಂಬಲವಾಗಿ ನಿಂತು ಆದರ್ಶವನ್ನು ಮೇರೆಯುವಳು.

ಸಂಪಿಗೆ ಮರ ಎನ್ನುವ ಹಳೆಯ ಕಾಲದ ಮರ ಶಿವಾಪುರದಲ್ಲಿ ಇರುತ್ತದೆ. ಇದು ತನ್ನದೆಯಾದ ಪೌರಾಣಿಕ ಇತಿಹಾಸ ಹೊಂದಿದೆ. ಕಾಡುಮಾಯಿ ಬಂದು ಈ ಮರದ ಮೇಲೆ ಕುಳಿತಿರುತ್ತಾಳೆಂತೆ. ಈ ಮರ ಶಿವಾಪುರಕ್ಕಿಂತಲೂ ಹಳೆಯದ್ದಾಗಿರುತ್ತದೆ. ಈ ಮರದ ವಿಶೇಷತೆಯ ಕುರಿತು ಗಜನಿಂಗವ್ವೆ “ಲುಳಿದ ಮರ ವರ್ಷಕ್ಕೂಮ್ಮಿ ಎಲಿ ಉದುರಿಸಿದರೆ ಈ ಮರ ಮಾತ್ರ ಎಂದೆಂದೂ ಎಲಿ ಉದುರಿಸಾಣಿಲ್ಲರಿ! ಯಾವತ್ತೂ ಇದರ ಎಲಿ ಹಜ್ಜೆ ಹಸಿರಾಗಿರ್ತಾವರಿ! ಸಂಚಿ ಆದರ ಇಡೀ ಸೀಮಾಗ್ನಿನ ಹಕ್ಕಿ ಪಕ್ಕಿ ಮಲಗಾಕ ಇಲ್ಲಿಗೇ ಬರ್ತಾವಿ! ಸಂಚಿ ಮುಂಜಾನಿ ಹಕ್ಕೀ ಚಿಲಿಪಿಲಿಯೇನು! ಮರ ಸುತ್ತಿ ಅವು ಹಾಡಿಕೊಂಡು ಹಾರಾಡೋದೇನು! ಆವಾಗ ಮರದ ಸಡಗರಾ ನೋಡಬೇಕೆಷ್ಟೆವ್ವಾ...!”¹ ಎಂದು ಚಾಂದಬಿಗೆ ಮರದ ವಿಶೇಷತೆ ಕುರಿತು ಹೇಳುವಳು. ಕಾದಂಬರಿಯಲ್ಲಿ ಗಜನಿಂಗವ್ವೆ ಮತ್ತು ಚಾಂದಬಿ ಒಬ್ಬರಿಗೊಬ್ಬರು ಮುಕ್ತವಾಗಿ ಸಂಭಾಷಣೆಗಳಲ್ಲಿ ತೊಡಗುವುದು ಕಾಣಿಸಿಗುತ್ತದೆ.

ಕಾದಂಬರಿಯಲ್ಲಿ ಚಾಂದಬಿ ಪಾತ್ರಕ್ಕೆ ಪ್ರತಿಯಾಗಿ ಚಿತ್ರಿತವಾದ ಪಾತ್ರ ಬಡ್ಡಿ ಬಂಗಾರಮ್ಮೆ ಇವಳು ಹಳ್ಳಿಯಲ್ಲಿ ಬಾರ್ಗಳನ್ನು ತೆರೆಯುವಳು. ಅಲ್ಲಿ ಜನರಿಗೆ ಉದರಿಯಾಗಿ ಮದ್ದಪಾನ ನೀಡಿ ನಂತರದಲ್ಲಿ ಸೂಲಿಗೆ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದಳು. ತನ್ನ ವ್ಯಾಪಾರದ ರಕ್ಷಣೆಗಾಗಿ ಕಲ್ಪಿದಳವನ್ನು ಇಟ್ಟಕೊಂಡಿರುವಳು. ಇದರ ಹಿಂದೆ ಅಯ್ಯಾ ಸರಕಾರನಿಷ್ಠ ಅದರ ಲಾಭವನ್ನು ಪಡೆಯುತ್ತಿದ್ದನು. ಇಲ್ಲಿ ಹಳ್ಳಿಯ ಜನ ಮದ್ದಪಾನದ ಚಟಕ್ಕೆ ಒಳಗಾಗಿ ತಮ್ಮ ಹಣವನ್ನು ತಾವು ಬೆಳೆದ ಬೆಳೆಯನ್ನು, ತಮ್ಮ ಹೋಲಗಳನ್ನು ಕಳೆದುಕೊಳ್ಳಲ್ಪಡಿದರು. ಇದರಿಂದ ತಮ್ಮ ಸಂಸಾರಿಕ ಜೀವನದಲ್ಲಿ ಬಹಳದೊಡ್ಡ ನಷ್ಟ ಅನುಭವಿಸುತ್ತಿದ್ದ ಮಹಿಳೆಯರು ಇದನ್ನು ತೀವ್ರವಾಗಿ ವಿರೋಧಿಸುವರು.

ಹಳ್ಳಿಯ ಮಹಿಳೆಯರಲ್ಲಾ ಸೇರಿ ಚಾಂದಬಿಗೆ “ನಮ್ಮೂರಾಗ ಹೆಣಮಕ್ಕಳ ಸಾಲಿ ಇಲ್ಲರಿ.... ಉರಂದ ಮ್ಯಾಲ ಹೆಣಕ್ಕಳಿಗೂ ಕಲ್ಪಿಕೊಂಡು ಸಾಲೆ ಇರಾಕ ಬೇಕು.... ರಾಣಿ ಸರಕಾರ, ನೀವ ದೊಡ್ಡ ಮನಸ ಮಾಡಿ ಬಂದು ಹೆಣಕ್ಕಳ ಸಾಲೀ ಸುರು ಮಾಡುಲಾ, ಕಲ್ಪಾಣದ ಕೆಲಸ. ಶಿವಾಪುರದ ಹೆಣ್ಣಿ ಹಡೆದ ತಾಯಂದಿರಲ್ಲಾ ಬೆಳಿಗೆದ್ದು ನಿಮ್ಮನ್ನ ನೆನಸ್ತಾರ ನೋಡಿ.... ನಾವ್ಯಾರೂ ಕಲೀಲಿಲ್ಲ. ಪತ್ರ ಬಂದರ ಓದಾಕಲ್ಲ, ಬರ್ಯಾಕ ಬರಾಣಿಲ್ಲ. ನಿಮ್ಮ ದಯದಿಂದ ನಮ್ಮ ಮಕ್ಕಳಾದ್ದು ಕಲೀಲಿ....”² ಎಂದು ಕೇಳಿಕೊಳ್ಳುವರು. ಆವಾಗ ಚಾಂದಬಿ ಹೆಣ್ಣಿ ಮಕ್ಕಳ ಕಲೀಕೆಗೆ ಒತ್ತು ಹೊಡಲು ಮುಂದಾಗುವಳು.

ಬೆಳಗಾವಿ ಡಿ.ಸಿ. ಏಕ್ಕಣಣೆಗೆಂದು ಹಳ್ಳಿಗೆ ಬಂದಾಗ ಅಲ್ಲಿನ ಮಹಿಳೆಯರು ಕಣ್ಣಿರು ಸುರಿಸುತ್ತಾ “ಯಾ ಸರಕಾರ ಎನ ಹೇಳೋಣಿ : ಅಜ್ಞಾ ಆರತಲಿ, ಮುತ್ಯ ಮೂರ ತಲಿಯಂಗ ಹೋಲಾ ಮಾಡಿಕೊಂಡ ಬಂದಿವಿ, ದುಡಿಯೋ ಗಂಡಸರಿಗಿ ಕುಡಿಯೋ ಚಟ ಕಲಿಸಿ ಹೆಂಗಸರಿಗಿ ದುಡ್ಯಾಕ ಹಚ್ಚಿದರು”³ ಎಂದು ತಮ್ಮ ನೋವನ್ನು ಹೇಳುವರು. ಡಿ.ಸಿ. ಅವರು ಇದರ ಬಗ್ಗೆ ಗಮನ ಹರಿಸುವುದಾಗಿ ಹೇಳಿ ಹೋಗುವರು. ಹಳ್ಳಿಯಲ್ಲಿನ ವಾಡೆದಲ್ಲಿರುವ ಬಾರ್ಗಳನ್ನು ಮುಜ್ಜಿಹಾಕಿ ಮಹಿಳೆಯರ ಸಂಸಾರಿಕ ಜೀವನಕ್ಕಾಗುತ್ತಿದ್ದ ತೊಂದರೆಯನ್ನು ತಡೆದು ಮಹಿಳೆಯರು ಆತ್ಮ ಗೌರವದಿಂದ ಬಾಳುವಂತೆ ಮಾಡುವುದು ಅವಶ್ಯವಾಗಿರುತ್ತದೆ.

ಚಾಂದಬಿ ಹಳ್ಳಿಯಲ್ಲಿನ ಬಾರುಗಳನ್ನು ಮುಜ್ಜಿಹಾಕಿ, ಅಲ್ಲಿನ ವಾಡೆಯಲ್ಲಿ ಹೆಣ್ಣಿಮಕ್ಕಳಿಗಾಗಿ ಶಾಲೆಯನ್ನು ಸಾಫಿಸುವ ಪ್ರಯತ್ನದಲ್ಲಿ ತೊಡಗುವಳು. ಆವಾಗ ಬಾರ್ಗಳ ರೂವಾರಿಗಳಾದ ಅಯ್ಯಾ ಸರಕಾರ್ ಮತ್ತು ಬಡ್ಡಿ ಬಂಗಾರಮ್ಮರಿಂದ ಅನೇಕ ತೊಂದರೆಗಳಿಗೆ ಒಳಗಾಗುವಳು. ನಾಡವಾಲಿ ಎಂಬ ಮೂದಲಿಕೆಗೆ ಮತ್ತು ಸಭೆಯಲ್ಲಿ ಅವಮಾನಕ್ಕೆ ಒಳಗಾಗುವಳು. ಆದರೆ ಯಾವುದಕ್ಕೂ ಜಗ್ಗುವುದಿಲ್ಲ. ನಂತರದಲ್ಲಿ ಅಯ್ಯಾ ಸರಕಾರ್ ಮೋಸದಿಂದ ಬಲದೇವ ನಾಯಕನಿಗೆ ಉಂಟದಲ್ಲಿ ವಿಷವನ್ನು ಹಾಕುವನು. ಇಲ್ಲಿ ಬಲದೇವ ನಾಯಕ ತನ್ನ ಮಗ ಕೃಷ್ಣನ ವೈದ್ಯ ವಿದ್ಯೆಯಿಂದ ಬದುಕುಳಿವನು. ಕಾದಂಬರಿಯಲ್ಲಿ ಅಲ್ಲಿ – ಅಲ್ಲಿ ಕಾಣಿಸಿದ ಜೋಗಿತಿಯರ ಹಾಡುಗಳು ಓದುಗರಿಗೆ ಜಾನಪದ ಲೋಕಕ್ಕೆ ಕರೆದುಕೊಂಡು ಹೋಗುತ್ತವೆ. ಜೋಗಿತಿಯರ ಜನಪದ ಹಾಡುಗಳು ಆಯಾ ಸನ್ನವೇಶಗಳನ್ನು ವಿಶೇಷಿಸುತ್ತವೆ.

ನಂತರದಲ್ಲಿ ಚಾಂದಬಿಂದಿ ಶಿವಾಪುರದಲ್ಲಿ ತನ್ನ ಗಂಡ ಬಲದೇವ ನಾಯಕನ ಹಾಗೂ ಹಳ್ಳಿಯ ಜನರ ಬೆಂಬಲದೊಂದಿಗೆ ಮತ್ತು ಬೆಳಗಾವಿಯ ಡಿ.ಸಿ. ಶ್ರೀ ಘಾಟೆ, ಅಧ್ಯಾಪಕಿ ಡಾ. ಕುಸುಮಾ ವಾಡೆಕರ್ ಅವರ ಸಹಕಾರದಿಂದ ಹಳ್ಳಿಯಲ್ಲಿನ ಬಾಗಳನ್ನು ಮುಚ್ಚಿಸಿ, ವಾಡೆಯಲ್ಲಿ ಹೆಣ್ಣು ಮಕ್ಕಳ ಶಾಲೆಯನ್ನು ಸಾಫ್ಟ್‌ಸಿಸ್‌ವಲ್ಲಿ ಯಶಸ್ವಿಯಾಗುತ್ತಾಳೆ. ಹಳ್ಳಿಯ ಜನ ಹೊಸ ಶಾಲೆಯ ಆರಂಭದಿಂದ ಸಂತೋಷಗುಳ್ಳವರು. ಹೊಸ ಶಾಲೆಗೆ ಕಾವೇರವ್ವೆ ಕನ್ನಡ ಹೆಣ್ಣು ಮಕ್ಕಳ ಶಾಲೆ ಎಂದು ಹೆಸರಿಡಲಾಗುತ್ತದೆ. ಶಾಲೆಯಲ್ಲಿ ಮಕ್ಕಳು ಹೊರುವ, ವಿಶ್ರಾಂತಿ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳುವ ಹಾಗೂ ಕಲಿಯಲು ಬೇಕಾದ ಎಲ್ಲಾ ಅನುಕೂಲಗಳನ್ನು ಮಾಡಲಾಗಿತ್ತು. ಇಲ್ಲಿ ಚಾಂದಬಿಂದಿ ತನಗೆ ಎದುರಾದ ಎಲ್ಲಾ ತೊಂದರೆಗಳನ್ನು ಮೆಟ್ಟಿನಿಂತು ತನ್ನ ಉದ್ದೇಶವನ್ನು ಸಾಧಿಸಿದ್ದು ಗಮನಾರ್ಹವಾಗಿದೆ.

ಕಾದಂಬರಿಯ ಹೊನೆಯಲ್ಲಿ ಬಿಡ್ಡಿ ಬಂಗಾರಮ್ಮೆ ಆತ್ಮಹತ್ಯೆ ಮಾಡಿಕೊಂಡು ಸಾಯುತ್ತಾಳೆ. ಅಯ್ಯಾ ಸರಕಾರ ಸಿಡಿಲು ಬಡಿದು ಸಾಯುತ್ತಾನೆ. ಚಾಂದಬಿಂದಿ ಉರಿನ ತಾಯಿಯಾಗಿ ಹೆಚ್ಚು ಕಾಲ ಬಾಳಲೆ ಎಂಬ ಆಶಯದೊಂದಿಗೆ ಕಾದಂಬರಿ ಅಂತ್ಯವಾಗುತ್ತದೆ. ಹಳ್ಳಿಯ ಜನ ಚಾಂದಬಿಂದಿಯನ್ನು ಇವಳು ಶಿವಾಪುರದ ಬದುಕನ್ನು ಸುಧಾರಿಸಿದ ತಾಯಿ ಎಂದು ಭಾವಿಸುವರು. ಅವಳನ್ನು ಕಸ್ತೂರ್ಬಾ ಗಾಂಧಿಜಿಗೆ ಹೋಲಿಸಿ ಮಾತನಾಡುವುದು ಅನೊನ್ನವಾಗಿದೆ. ಸಮಾಜಕ್ಕೆ ಕೆಡನ್ನು ಬಯಸುವ ಕೆಟ್ಟ ಶಕ್ತಿಗಳು ಹೊನೆಯಲ್ಲಿ ಅಳಿದು, ಸಮಜವನ್ನು ಉನ್ನತಿಕರಿಸುವ ಒಳ್ಳಿಯ ಶಕ್ತಿಗಳು ಮಾತ್ರ ಉಳಿಯುವುದು ಇಲ್ಲಿ ಕಂಡು ಬರುತ್ತದೆ.

ಹೀಗೆ ಈ ಕಾದಂಬರಿ ಮಹಿಳಾ ಸಬಲೀಕರಣವನ್ನು ಸಾರುತ್ತದೆ. ಇಲ್ಲಿ ಎರಡು ಬಗೆಯ ಮಹಿಳಾ ಸಬಲೀಕರಣವನ್ನು ಕಾಣಬಹುದು. ಇಲ್ಲಿನ ಕಥಾ ನಾಯಕ ಚಾಂದಬಿಂದಿ ತಾನು ದೇವದಾಸಿಯಿಂದ ಕಲಾವಿದೆಯಾಗುವುದು, ಕಲಾವಿದೆಯಾಗಿ ಪ್ರಸಿದ್ಧಿ ಪಡೆಯುವುದು, ಬಲದೇವ ನಾಯಕನ ರಾಣಿಯಾಗಿ ತನ್ನನ್ನು ತಾನು ಉನ್ನತಿಕರಿಸಿಕೊಳ್ಳುವುದು ಒಂದು ಮಹಿಳಾ ಸಬಲೀಕರಣವಾದರೆ, ನಂತರದಲ್ಲಿ ಅವಳು ತನ್ನ ಉರಲ್ಲಿನ ಹೆಣ್ಣು ಮಕ್ಕಳಿಗಾಗಿ ಶಾಲೆಯನ್ನು ಆರಂಭಿಸಿ ಆ ಮೂಲಕ ಅವರನ್ನು ಉನ್ನತಿಕರಿಸುವುದು ಎರಡನೆಯ ಮಹಿಳಾ ಸಬಲೀಕರಣ ಕಾರ್ಯವಾಗಿದೆ. ಹೀಗೆ ಇಂದಿನ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಆಧುನಿಕ ಶಿಕ್ಷಣ ಪಡೆದು ತಮ್ಮ ಜೀವನವನ್ನು ಸಮೃದ್ಧವಾಗಿ ಕಟ್ಟಿಕೊಂಡ ಮಹಿಳೆಯರು ತಮ್ಮ ಸುತ್ತಲಿನ ಸಮಾಜದ ಮಹಿಳೆಯರನ್ನು ಉನ್ನತಿಕರಿಸುವ ಕೆಲಸ ಮಾಡಬೇಕಾಗಿದೆ.

• ಹೊನೆ ಟಿಪ್ಪಣಿಗಳು

1. ಚಂದ್ರಶೇಖರ ಕಂಬಾರ – ಚಾಂದಬಿಂದಿ ಸರಕಾರ, ಪುಟ 50.
2. ಚಂದ್ರಶೇಖರ ಕಂಬಾರ – ಚಾಂದಬಿಂದಿ ಸರಕಾರ, ಪುಟ 51.
3. ಚಂದ್ರಶೇಖರ ಕಂಬಾರ – ಚಾಂದಬಿಂದಿ ಸರಕಾರ, ಪುಟ 78.

• ಪರಾಮರ್ಶನ ಗ್ರಂಥಗಳು

1. ಚಂದ್ರಶೇಖರ ಕಂಬಾರ – ಚಾಂದಬಿಂದಿ ಸರಕಾರ, ಅಂಕಿತ ಪುಸ್ತಕ ಪ್ರಕಾಶನ, ಬೆಂಗಳೂರು, 2021.
2. ಬಸವರಾಜ ಮಲಶೆಟ್ಟಿ – ಚಂದ್ರಶೇಖರ ಕಂಬಾರ, ನವಕನಾಂಟಕ ಪ್ರಕಾಶನ, ಬೆಂಗಳೂರು, 2017.

3. ಏರೇಶ ಬಡಗೇರ - ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯ ಪರಂಪರೆ ಮತ್ತು ಕಂಚಾರರು, ಅಂಕಿತ ಮಸ್ತಕ ಪ್ರಕಾಶನ, ಬೆಂಗಳೂರು, 2012.

- ಕಿರಣ ತಂದೆ ಗಣಪತಿ

(ಸಂಶೋಧನ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿ, ಕನ್ನಡ ಅಧ್ಯಯನ ಸಂಸ್ಥೆ, ಗುಲಬಗಾರ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯ ಕಲಬುರಗಿ.)

